ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ

της 9ης Σεπτεμβρίου 2003 *

Στην υπόθεση C-361/01 P,

Christina Kik, εκπροσωπούμενη από τους E. H. Pijnacker Hordijk και S. B. Noë, advocaten, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

αναιρεσείουσα,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση αναιρέσεως που ασκήθηκε κατά της αποφάσεως που εξέδωσε στις 12 Ιουλίου 2001 το Πρωτοδικείο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (τέταρτο πενταμελές τμήμα) στην υπόθεση Τ-120/99, Kik κατά ΓΕΕΑ (Συλλογή 2001, σ. II-2235), και με την οποία ζητείται η εξαφάνιση της αποφάσεως αυτής,

όπου οι λοιποί διάδικοι είναι

το **Γραφείο Εναρμονίσεως στο πλαίσιο της Εσωτερικής Αγοράς (εμπορικά σήματα, σχέδια και υποδείγματα) (ΓΕΕΑ)**, εκπροσωπούμενο από τους A. von Mühlendahl, O. Montalto και J. Miranda de Sousa,

καθού πρωτοδίκως,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ολλανδική.

υποστηριζόμενο από την

Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τους W. Wils και N. Rasmussen, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

παρεμβαίνουσα κατ' αναίρεση,

η **Ελληνική Δημοκρατία,** εκπροσωπούμενη από τις Α. Σαμώνη-Ράντου και Σ. Βώδινα, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

το **Βασίλειο της Ισπανίας,** εκπροσωπούμενο από τον S. Ortiz Vaamonde, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

και

το **Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ενώσεως,** εκπροσωπούμενο από τον G. Houttuin και την A. Lo Monaco,

παρεμβαίνοντες πρωτοδίκως,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους G. C. Rodríguez Iglesias, Πρόεδρο, J.-P. Puissochet, M. Wathelet, R. Schintgen και C. W. A. Timmermans, προέδρους τμήματος, C. Gulmann, D. A. O. Edward, A. La Pergola, P. Jann, B. Σκουρή, F. Macken, N. Colneric, S. von Bahr, J. N. Cunha Rodrigues και A. Rosas (εισηγητή), δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: F. G. Jacobs
γραμματέας: H. A. Rühl, κύριος υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις αγορεύσεις των διαδίκων κατά τη συνεδρίαση της 26ης Νοεμβρίου 2002, κατά την οποία η Ch. Kik εκπροσωπήθηκε από τον E. H. Pijnacker Hordijk, του Γραφείου Εναρμονίσεως στο πλαίσιο της Εσωτερικής Αγοράς (εμπορικά σήματα, σχέδια και υποδείγματα) (ΓΕΕΑ), εκπροσωπουμένου από τους A. von Mühlendahl, J. Miranda de Sousa και S. Bonne, του Συμβουλίου, εκπροσωπουμένου από τον G. Houttuin, καθώς και από την A. Lo Monaco, και της Επιτροπής, εκπροσωπουμένης από τον W. Wils,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 20ής Μαρτίου 2003,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 21 Σεπτεμβρίου 2001 η Christina Kik άσκησε αναίρεση, δυνάμει του άρθρου 49 του Οργανισμού ΕΚ του Δικαστηρίου, κατά της αποφάσεως του Πρωτοδικείου της 12ης Ιουλίου 2001, Τ-120/99, Kik κατά ΓΕΕΑ (Συλλογή 2001, σ. II-2235, στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση), με την οποία το Πρωτοδικείο απέρριψε την προσφυγή της με αίτημα την ακύρωση της αποφάσεως του τρίτου τμήματος προσφυγών του Γραφείου Εναρμονίσεως στο πλαίσιο της Εσωτερικής Αγοράς (εμπορικά σήματα, σχέδια και υποδείγματα) (στο εξής: Γραφείο), της 19ης Μαρτίου 1999, περί απορρίψεως της προσφυγής της κατά της αποφάσεως με την οποία ο εξεταστής αρνήθηκε την καταχώριση του λεκτικού σήματος KIK ως κοινοτικού σήματος (στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση).

Το νομικό πλαίσιο

2 Κατά το άρθρο 217 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρο 290 ΕΚ):

«Το γλωσσικό καθεστώς των οργάνων της Κοινότητας ορίζεται από το Συμβούλιο ομοφώνως, με την επιφύλαξη του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου.»

3 Ο κανονισμός 1 του Συμβουλίου, της 15ης Απριλίου 1958, περί καθορισμού του γλωσσικού καθεστώτος της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητος (ΕΕ ειδ.

έκδ. 01/001, σ. 14), όπως τροποποιήθηκε με τις διάφορες συνθήκες προσχωρήσεως και, πλέον πρόσφατα, με την πράξη περί των όρων προσχωρήσεως της Δημοκρατίας της Αυστρίας, της Δημοκρατίας της Φινλανδίας και του Βασιλείου της Σουηδίας και των προσαρμογών των συνθηκών επί των οποίων βασίζεται η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ 1994, C 241, σ. 21, και ΕΕ 1995, L 1, σ. 1), προβλέπει στο άρθρο 1:

«Οι επίσημες γλώσσες και οι γλώσσες εργασίας των οργάνων της Κοινότητος είναι η αγγλική, η γαλλική, η γερμανική, η δανική, η ελληνική, η ισπανική, η ιταλική, η ολλανδική, η πορτογαλική, η σουηδική και η φινλανδική».

4 Το άρθρο 2 του ίδιου κανονισμού ορίζει τα εξής:

«Τα έγγραφα τα οποία απευθύνονται προς τα όργανα της Κοινότητος από κράτος μέλος ή πρόσωπο που υπάγεται στη δικαιοδοσία κράτους μέλους, συντάσσονται στη γλώσσα του κράτους αυτού.»

5 Το άρθρο 4 του ως άνω κανονισμού προβλέπει τα ακόλουθα:

«Οι κανονισμοί και τα άλλα κείμενα γενικής ισχύος συντάσσονται στις ένδεκα επίσημες γλώσσες.»

6 Κατά το άρθρο 5 του κανονισμού 1:

«Η *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* εκδίδεται στις ένδεκα επίσημες γλώσσες.»

Από της ενάρξεως [της ισχύος] της Συνθήκης της Νίκαιας, σύμφωνα με το άρθρο 2, σημείο 38, της συνθήκης αυτής, η σχετική ονομασία είναι πλέον *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ενώσεως*.

7 Το Γραφείο συστάθηκε με τον κανονισμό 40/94 του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 1993, για το κοινοτικό σήμα (ΕΕ L 11, σ. 1). Το άρθρο 115 του κανονισμού αυτού διέπει τη χρησιμοποίηση των γλωσσών όσον αφορά τις ενώπιον του Γραφείου διαδικασίες. Το εν λόγω άρθρο έχει ως εξής:

«1. Οι αιτήσεις κοινοτικού σήματος κατατίθενται σε μια από τις επίσημες γλώσσες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

2. Οι γλώσσες του Γραφείου είναι η αγγλική, η γαλλική η γερμανική, η ισπανική και η ιταλική.

3. Ο καταθέτης δηλώνει και μια δεύτερη γλώσσα που είναι γλώσσα του Γραφείου, την οποία δέχεται ως πιθανή γλώσσα διαδικασίας σε διαδικασίες ανακοπής, έκπτωσης και ακυρότητας.

Εάν η γλώσσα στην οποία κατατέθηκε η αίτηση δεν είναι μια από τις γλώσσες του Γραφείου, το Γραφείο φροντίζει να εξασφαλίσει τη μετάφραση της αίτησης, όπως περιγράφεται στο άρθρο 26, παράγραφος 1, στη γλώσσα που υπέδειξε ο καταθέτης.

4. Εάν ο καταθέτης κοινοτικού σήματος είναι ο μοναδικός διάδικος στις διαδικασίες ενώπιον του Γραφείου, τότε ως γλώσσα της διαδικασίας χρησιμοποιείται η γλώσσα στην οποία κατατέθηκε η αίτηση κοινοτικού σήματος. Εάν η αίτηση έχει γίνει σε γλώσσα άλλη από τις γλώσσες του Γραφείου τότε το Γραφείο μπορεί να επικοινωνεί εγγράφως με τον καταθέτη στη δεύτερη γλώσσα την οποία υπέδειξε αυτός στην αίτησή του.

5. Η πράξη ανακοπής και η αίτηση έκπτωσης ή ακυρότητας κατατίθενται σε μία από τις γλώσσες του Γραφείου.

6. Εάν η γλώσσα που επιλέγεται, σύμφωνα με την παράγραφο 5, για την πράξη της ανακοπής ή την αίτηση έκπτωσης ή ακυρότητας είναι η γλώσσα της αίτησης σήματος ή η δεύτερη γλώσσα που αναφέρθηκε κατά την κατάθεση της εν λόγω αίτησης, τότε η γλώσσα διαδικασίας θα είναι αυτή η γλώσσα.

Εάν η γλώσσα που επιλέγεται, σύμφωνα με την παράγραφο 5, για την πράξη ανακοπής, την αίτηση έκπτωσης ή ακυρότητας δεν είναι ούτε η γλώσσα της αίτησης του σήματος ούτε η δεύτερη γλώσσα που αναφέρθηκε κατά την κατάθεση της αίτησης αυτής, τότε ο ανακόπτων ή ο αιτούμενος την έκπτωση ή την ακυρότητα υποχρεούται να υποβάλει, ιδία δαπάνη, μετάφραση του εγγράφου του είτε στη γλώσσα της αίτησης σήματος, υπό τον όρο ότι αυτή είναι μια γλώσσα του Γραφείου, είτε στη δεύτερη γλώσσα που αναφέρθηκε κατά την κατάθεση της αίτησης σήματος. Η μετάφραση υποβάλλεται εντός της προθεμίας που ορίζεται στον εκτελεστικό κανονισμό. Επομένως, η γλώσσα διαδικασίας θα είναι η γλώσσα αυτής της μετάφρασης.

7. Στις διαδικασίες ανακοπής, ακυρότητας, έκπτωσης και προσφυγής, τα μέρη μπορούν να συμφωνήσουν να χρησιμοποιηθεί ως γλώσσα διαδικασίας μια άλλη επίσημη γλώσσα της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.»

8 Ο κανονισμός (ΕΚ) 2868/95 της Επιτροπής, της 13ης Δεκεμβρίου 1995, περί της εφαρμογής του κανονισμού 40/94 (ΕΕ L 303, σ. 1), προβλέπει, στο άρθρο 1, τίτλος I, ορισμένους «κανόνες». Ο κανόνας 1, σχετικός με το περιεχόμενο της αιτήσεως, επαναλαμβάνει, στην παράγραφο 1, στοιχείο ι', την υποχρέωση που προβλέπει το άρθρο 115, παράγραφος 3, του κανονισμού 40/94, κατά την οποία η αίτηση καταχωρίσεως κοινοτικού σήματος πρέπει να περιλαμβάνει μνεία μιας «δεύτερης γλώσσας».

Τα πραγματικά περιστατικά της διαφοράς

9 Τα πραγματικά περιστατικά της διαφοράς περιγράφονται ως εξής στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση:

«3 Στις 15 Μαΐου 1996 η προσφεύγουσα, η οποία είναι δικηγόρος και πληρεξούσιος στον τομέα των σημάτων στις Κάτω Χώρες, εργαζόμενη σε εταιρία που ειδικεύεται στον τομέα της βιομηχανικής ιδιοκτησίας, υπέβαλε στο Γραφείο, δυνάμει του κανονισμού 40/94, αίτημα καταχωρίσεως κοινοτικού σήματος.

4 Η προσφεύγουσα ζήτησε την καταχώριση του λεκτικού σήματος KIK.

5 Οι υπηρεσίες για τις οποίες ζητήθηκε η καταχώριση αυτή εμπίπτουν στην κλάση 42, υπό την έννοια του Διακανονισμού της Νίκαιας σχετικά με την κατάταξη των προϊόντων και των υπηρεσιών για την καταχώριση σημάτων, της 15ης Ιουνίου 1957, όπως έχει αναθεωρηθεί και τροποποιηθεί.

6 Με τη διατυπωμένη στην ολλανδική γλώσσα αίτησή της η προσφεύγουσα δήλωσε ως "δεύτερη γλώσσα" την ολλανδική.

7 Με απόφαση της 20ής Μαρτίου 1998 ο εξεταστής απέρριψε την αίτηση με την αιτιολογία ότι δεν επληρούτο μια τυπική προϋπόθεση, δηλαδή ότι ο αιτών οφείλει να δηλώσει ως "δεύτερη γλώσσα" την αγγλική, τη γαλλική, τη γερμανική, την ισπανική ή την ιταλική.

8 Στις 4 Μαΐου 1998 η προσφεύγουσα άσκησε προσφυγή κατά της αποφάσεως αυτής, ισχυριζόμενη ιδίως ότι η απόφαση με την οποία ο εξεταστής απέρριψε την αίτησή της ήταν παράνομη, καθόσον στηριζόταν σε παράνομη κανονιστική ρύθμιση. Συνέταξε την προσφυγή της στην ολλανδική, αλλά και, με επιφύλαξη, στην αγγλική.

9 Στις 2 Ιουνίου 1998 η προσφυγή παραπέμφθηκε στο τμήμα προσφυγών του Γραφείου.

10 Η προσφυγή αυτή απορρίφθηκε με απόφαση της 19ης Μαρτίου 1999 [...] με την αιτιολογία ότι η προσφεύγουσα είχε δηλώσει ως "δεύτερη γλώσσα" την ίδια γλώσσα που χρησιμοποιήθηκε για την κατάθεση της αιτήσεως καταχωρίσεως, οπότε η εν λόγω αίτηση ήταν παράτυπη, τούτο δε ανεξάρτητα από την άλλη παρατυπία της προσφεύγουσας, που συνίστατο στο ότι δεν δήλωσε ως "δεύτερη γλώσσα" μία από τις πέντε γλώσσες του Γραφείου. [...]»

Η ενώπιον του Πρωτοδικείου διαδικασία και η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

10 Το δικόγραφο της προσφυγής ακυρώσεως κατατέθηκε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 19 Μαΐου 1999.

11 Η Ελληνική Δημοκρατία άσκησε παρέμβαση υπέρ της προσφεύγουσας και νυν αναιρεσείουσας.

12 Το Βασίλειο της Ισπανίας και το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ενώσεως άσκησαν παρέμβαση υπέρ του Γραφείου, καθού ενώπιον του Πρωτοδικείου.

13 Με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση το Πρωτοδικείο εξέτασε καταρχάς μιαν ένσταση απαραδέκτου που προέβαλε το Γραφείο κατά της προσφυγής. Το Γραφείο υποστήριξε ότι είναι απαράδεκτη η προσφυγή που έχει ως σκοπό να διαπιστωθεί η έλλειψη νομμότητας του άρθρου 115 του κανονισμού 40/94 με προβολή σχετικής ενστάσεως, διότι δεν υφίσταται νομική σχέση μεταξύ της προσβαλλομένης αποφάσεως και της διατάξεως κατά της οποίας προβάλλεται η ένσταση ελλείψεως νομμότητας, δηλαδή της παραγράφου 3 του άρθρου αυτού. Πράγματι, το Γραφείο απέρριψε το αίτημα της αναιρεσείουσας με την αιτιολογία ότι δεν είχε επιλέξει «δεύτερη γλώσσα», όπως επιτάσσει η τελευταία αυτή διάταξη, και όχι με την αιτιολογία ότι δεν είχε δηλώσει μία από τις γλώσσες του Γραφείου ως «δεύτερη γλώσσα».

14 Στη σκέψη 24 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως το Πρωτοδικείο υπενθύμισε ότι η αναιρεσείουσα είχε δηλώσει την ολλανδική ως «δεύτερη γλώσσα» και έκρινε ότι το ζήτημα της νομμότητας του κανόνα που επιβάλλει να δηλώνεται ως «δεύτερη γλώσσα» μια γλώσσα διαφορετική από τη γλώσσα καταθέσεως της αιτήσεως καταχωρίσεως δεν διακρίνεται από το ζήτημα αν ο αποκλεισμός της ολλανδικής και

ορισμένων άλλων επισήμων γλωσσών της Κοινότητας ως «δεύτερης γλώσσας» είναι ή όχι νόμιμος. Έτσι, δέχθηκε, με τη σκέψη 25 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι άμεση βάση της προσβαλλομένης αποφάσεως είναι η νομιμότητα του κανόνα του άρθρου 115, παράγραφος 3, του κανονισμού 40/94, κατά τον οποίο ο αιτών πρέπει να δέχεται ότι δεν έχει αυτομάτως το δικαίωμα να μετέχει σε όλες τις ενώπιον του Γραφείου διαδικασίες στη γλώσσα της αιτήσεώς του, ενώ με την προβληθείσα από την αναιρεσείουσα ένσταση ελλείψεως νομιμότητας αμφισβητείται η νομιμότητα αυτού ακριβώς του κανόνα.

15 Τέλος, κατόπιν της εξετάσεως της προβληθείσας από το Γραφείο ενστάσεως ελλείψεως νομιμότητας, το Πρωτοδικείο έκρινε, με τις σκέψεις 32 και 33 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, τα εξής:

«32 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι είναι παραδεκτή η ένσταση ελλείψεως νομιμότητας που προβάλλει η προσφεύγουσα προς στήριξη της προσφυγής της με αίτημα την ακύρωση ή την αναθεώρηση της προσβαλλομένης αποφάσεως, καθόσον η ένσταση αυτή αφορά την υποχρέωση την οποία επιβάλλει το άρθρο 115, παράγραφος 3, του κανονισμού 40/94 και το άρθρο 1, κανόνας 1, παράγραφος 1, στοιχείο ι', του κανονισμού 2868/95. Στο πλαίσιο αυτό, ο σκοπός της ενστάσεως ελλείψεως νομιμότητας καλύπτει και την υποχρέωση που επιβάλλουν οι ως άνω διατάξεις, όπως διευκρινίζεται, όσον αφορά την έκταση και τα έννομα αποτελέσματά της, από ορισμένες άλλες παραγράφους του άρθρου 115 του κανονισμού 40/94.

33 Αντιθέτως, καθόσον η προβαλλόμενη από την προσφεύγουσα ένσταση ελλείψεως νομιμότητας αφορά τις λοιπές διατάξεις του άρθρου 115 του κανονισμού 40/94, είναι απαράδεκτη. Πράγματι, οι διατάξεις που περιέχει το υπόλοιπο κείμενο του άρθρου 115 ουδόλως αποτελούν έρεισμα της προσβαλλομένης αποφάσεως, καθόσον η απόφαση αυτή αφορούσε αποκλειστικά μια αίτηση καταχωρίσεως και την υποχρέωση του αιτούντος να δηλώσει και μια δεύτερη γλώσσα, την οποία αποδέχεται ως ενδεχόμενη γλώσσα διαδικασίας για τις διαδικασίες ανακοπής, εκπτώσεως και ακυρότητας που μπορούν να κινηθούν έναντι αυτού.»

16 Στη συνέχεια, κρίνοντας επί της ουσίας, το Πρωτοδικείο, αφενός, εξέτασε αν υφίσταται αρχή του κοινοτικού δικαίου περί απαγορεύσεως των διακρίσεων μεταξύ των επισήμων γλωσσών των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Με τις σκέψεις 58 και 59 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως δέχθηκε τα ακόλουθα:

«58 Συναφώς, επιβάλλεται η διαπίστωση, πρώτον, ότι ο κανονισμός 1 δεν είναι παρά μια πράξη του παραγώγου δικαίου, που έχει ως νομική βάση το άρθρο 217 της Συνθήκης. Το να υποστηρίζεται, όπως πράττει η προσφεύγουσα, ότι ο κανονισμός 1 εκφράζει ακριβώς μια αρχή του κοινοτικού δικαίου της ισοτιμίας των γλωσσών, από την οποία δεν επιτρέπεται παρέκκλιση ούτε καν με μεταγενέστερο κανονισμό του Συμβουλίου, ισοδυναμεί με άγνοια της φύσεώς του ως κανόνα του παραγώγου δικαίου. Δεύτερον, πρέπει να σημειωθεί ότι τα κράτη μέλη δεν καθόρισαν με τη Συνθήκη ένα γλωσσικό καθεστώς για τα θεσμικά και τα άλλα όργανα της Κοινότητας, αλλά ότι το άρθρο 217 της Συνθήκης παρέχει τη δυνατότητα στο Συμβούλιο, αποφασίζον με ομοφωνία, να καθορίσει και να τροποποιήσει το γλωσσικό καθεστώς των οργάνων και να προβλέψει διαφορετικά γλωσσικά καθεστώτα. Το ως άνω άρθρο δεν προβλέπει ότι, άπαξ το σύστημα αυτό θεσπίστηκε από το Συμβούλιο, δεν μπορεί να τροποποιηθεί ακολούθως. Επομένως, το εισαγόμενο με τον κανονισμό 1 γλωσσικό καθεστώς δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι επέχει θέση αρχής του κοινοτικού δικαίου.

59 Κατά συνέπεια, η προσφεύγουσα δεν μπορεί να επικαλείται το άρθρο 6 της Συνθήκης [ΕΚ, νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρο 12 ΕΚ] σε συνδυασμό με τον κανονισμό 1 για να αποδείξει την έλλειψη νομιμότητας του άρθρου 115 του κανονισμού 40/94.»

17 Εξάλλου, το Πρωτοδικείο εξέτασε αν το άρθρο 115, παράγραφος 3, του κανονισμού 40/94 είναι αντίθετο προς την αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων. Επ' αυτού, έκρινε τα ακόλουθα:

«60 Όσον αφορά την υποχρέωση την οποία επιβάλλει στον αιτούντα την καταχώριση κοινοτικού σήματος το άρθρο 115, παράγραφος 3, του κανονισμού 40/94,

καθώς και το άρθρο 1, κανόνας 1, παράγραφος 1, στοιχείο ι', του κανονισμού 2868/95, ότι δηλαδή οφείλει να δηλώσει "μια δεύτερη γλώσσα που είναι γλώσσα του Γραφείου την οποία δέχεται ως πιθανή γλώσσα διαδικασίας σε διαδικασίες ανακοπής, έκπτωσης και ακυρότητας", προκύπτει ότι, σε αντίθεση με τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας και της Ελληνικής Κυβερνήσεως, η υποχρέωση αυτή ουδόλως προσβάλλει την αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων.

61 Καταρχάς, όπως προκύπτει από το γράμμα του άρθρου 115, παράγραφος 3, του κανονισμού 40/94, με τη δήλωση μιας δεύτερης γλώσσας, ο αιτών δεν δέχεται την ενδεχόμενη χρήση της γλώσσας αυτής ως γλώσσας διαδικασίας παρά μόνον όσον αφορά τις διαδικασίες ανακοπής, εκπτώσεως και ακυρότητας. Επομένως, όπως εξάλλου τούτο επιρρωννύεται από το άρθρο 115, παράγραφος 4, πρώτη φράση, του κανονισμού 40/94, εφόσον ο αιτών είναι ο μοναδικός διάδικος στις ενώπιον του Γραφείου διαδικασίες, η γλώσσα που χρησιμοποιήθηκε για την κατάθεση της αιτήσεως καταχωρίσεως κοινοτικού σήματος είναι η γλώσσα διαδικασίας. Κατά συνέπεια, στις εν λόγω διαδικασίες, ο κανονισμός 40/94 ουδόλως συνεπάγεται αυτός καθαυτός διαφορετική μεταχείριση των γλωσσών, δεδομένου ότι εξασφαλίζει ακριβώς τη χρήση της γλώσσας καταθέσεως της σχετικής αιτήσεως ως γλώσσας διαδικασίας και, επομένως, ως γλώσσας στην οποία πρέπει να συντάσσονται οι έχουσες αποφασιστικό χαρακτήρα πράξεις της διαδικασίας.

62 Στη συνέχεια, καθόσον το άρθρο 115, παράγραφος 3, του κανονισμού 40/94 επιβάλλει στον αιτούντα να δηλώσει μια δεύτερη γλώσσα, με σκοπό την ενδεχόμενη χρησιμοποίησή της ως γλώσσας διαδικασίας για τις διαδικασίες ανακοπής, εκπτώσεως και ακυρότητας, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι ο κανόνας αυτός θεσπίσθηκε για να επιτευχθεί ο θεμιτός σκοπός της εξευρέσεως λύσεως ως προς τη χρήση των γλωσσών για τις περιπτώσεις στις οποίες διεξάγεται διαδικασία ανακοπής, εκπτώσεως ή ακυρότητας μεταξύ διαδίκων οι οποίοι δεν προτιμούν την ίδια γλώσσα και δεν συμφωνούν μεταξύ τους για το ποια θα είναι η γλώσσα της διαδικασίας. Σχετικά με το τελευταίο αυτό ζήτημα, πρέπει να σημειωθεί ότι, δυνάμει του άρθρου 115, παράγραφος 7, του κανονισμού 40/94, οι διάδικοι στις διαδικασίες ανακοπής, εκπτώσεως και ακυρότητας μπορούν να ορίζουν, κατόπιν κοινής συμφωνίας, οποιαδήποτε από τις επίσημες γλώσσες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας ως γλώσσα διαδικασίας, δυνατότητα της οποίας μπορούν να κάνουν χρήση, ιδίως, οι διάδικοι των οποίων η προτιμώμενη γλώσσα είναι η ίδια.

63 Πρέπει να θεωρηθεί ότι το Συμβούλιο, έχοντας ως σκοπό τον προσδιορισμό της γλώσσας διαδικασίας ελλείψει συμφωνίας μεταξύ των διαδίκων που δεν έχουν την ίδια προτιμώμενη γλώσσα, έστω και αν επιφύλαξε διαφορετική μεταχείριση στις επίσημες γλώσσες της Κοινότητας, προέβη σε πρόσφορη και σύμφωνη με την αρχή της αναλογικότητας επιλογή. Αφενός, το άρθρο 115, παράγραφος 3, του κανονισμού 40/94 δίδει τη δυνατότητα στον αιτούμενο την καταχώριση κοινοτικού σήματος να ορίσει, μεταξύ των γλωσσών των οποίων η γνώση είναι η πλέον διαδεδομένη εντός της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, εκείνη που θα καταστεί η γλώσσα της διαδικασίας ανακοπής, εκπτώσεως ή ακυρώσεως σε περίπτωση που κάποιος άλλος διάδικος στη διαδικασία δεν επιθυμεί τη χρήση της πρώτης γλώσσας που επέλεξε ο αιτών. Αφετέρου, περιορίζοντας την επιλογή στις γλώσσες των οποίων η γνώση είναι η πλέον διαδεδομένη εντός της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και αποφεύγοντας, με τον τρόπο αυτό, η γλώσσα διαδικασίας να διαφέρει απολύτως σε σχέση με τις γλωσσικές γνώσεις άλλου διαδίκου της διαδικασίας, το Συμβούλιο ενήργησε εντός των ορίων αυτού που είναι απαραίτητο για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 15ης Μαρτίου 1986, 222/84, Johnston, Συλλογή 1986, σ. 1651, σκέψη 38, και της 11ης Ιανουαρίου 2000, C-285/98, Kreil, Συλλογή 2000, σ. I-69, σκέψη 23).

64 Τέλος, η προσφεύγουσα και η Ελληνική Κυβέρνηση δεν μπορούν να επικαλούνται το εδάφιο που προστέθηκε με τη Συνθήκη του Άμστερνταμ στο άρθρο 8 Δ της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρο 21 ΕΚ), κατά το οποίο "κάθε πολίτης της Ένωσης δύναται να απευθύνεται γραπτώς σε οποιοδήποτε από τα όργανα ή τους οργανισμούς, που αναφέρονται στο παρόν άρθρο ή στο άρθρο 7 [ΕΚ], σε μια από τις αναφερόμενες στο άρθρο 314 [ΕΚ] γλώσσες, και να παίρνει απάντηση στην ίδια γλώσσα". Το άρθρο 21 ΕΚ αναφέρεται στο Κοινοβούλιο και στον Διαμεσολαβητή, το δε άρθρο 7 ΕΚ μνημονεύει το Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Επιτροπή, το Δικαστήριο και το Ελεγκτικό Συνέδριο, καθώς και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών. Καθόσον το εν λόγω εδάφιο έχει εφαρμογή, ratione temporis, στην υπό κρίση υπόθεση, το Γραφείο, εν πάση περιπτώσει, δεν περιλαμβάνεται μεταξύ των θεσμικών και άλλων οργάνων που απαριθμούν τα άρθρα 7 ΕΚ και 21 ΕΚ.»

18 Κατά συνέπεια, το Πρωτοδικείο απέρριψε την προσφυγή.

Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου και τα αιτήματα των διαδίκων

19 Με έγγραφο της 25ης Ιανουαρίου 2002 ο δικηγόρος της C. Kik πληροφόρησε το Δικαστήριο ότι η πελάτισσά του απεβίωσε και δήλωσε ότι συνεχίζει τη διαδικασία στο όνομα των κληρονόμων και κληροδόχων της. Δήλωσε ότι η αίτηση καταχωρίσεως κοινοτικού λεκτικού σήματος είναι, κατά το ολλανδικό δίκαιο, περιουσιακό δικαίωμα, που αποτελεί μέρος της κληρονομίας της C. Kik, και ότι έλαβε εντολή από τον εκτελεστή της διαθήκης, ο οποίος εκπροσωπεί τους ως άνω κληρονόμους και κληροδόχους, να συνεχίσει την εκκρεμή διαδικασία. Στη συνέχεια της παρούσας αποφάσεως θα χρησιμοποιείται η λέξη «αναιρεσείουσα» προς προσδιορισμό των κληρονόμων και κληροδόχων αυτών.

20 Με δικόγραφο που κατέθεσε στο Δικαστήριο στις 18 Δεκεμβρίου 2001, η Επιτροπή ζήτησε να παρέμβει υπέρ του Γραφείου. Το αίτημά της έγινε δεκτό με διάταξη του Προέδρου του Δικαστηρίου της 18ης Μαρτίου 2002.

21 Η αναιρεσείουσα ζητεί να εξαφανιστεί η αναιρεσιβαλλομένη απόφαση, να γίνει δεκτό το πρωτοδίκως υποβληθέν αίτημά της περί ακυρώσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως και να καταδικαστεί το Γραφείο στα δικαστικά έξοδα της πρωτόδικης διαδικασίας και της διαδικασίας αναιρέσεως.

22 Η Ελληνική Δημοκρατία επίσης ζητεί την εξαφάνιση της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και την αποδοχή των αιτημάτων της αναιρεσείουσας.

23 Το Γραφείο, το Βασίλειο της Ισπανίας και η Επιτροπή ζητούν την απόρριψη της αιτήσεως αναιρέσεως και την επικύρωση της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

24 Το Συμβούλιο προβάλλει, κυρίως, ένσταση απαραδέκτου της αιτήσεως αναιρέσεως, επικουρικώς δε ζητεί την απόρριψή της ως αβάσιμης, ενώ ζητεί, και στις δύο περιπτώσεις, την καταδίκη της αναιρεσείουσας στα δικαστικά έξοδα.

Επί της αιτήσεως αναιρέσεως

25 Η αναιρεσείουσα επικαλείται δύο λόγους προς στήριξη της αιτήσεως αναιρέσεως. Ο πρώτος στηρίζεται σε εσφαλμένη ερμηνεία του άρθρου 115 του κανονισμού 40/94 εκ μέρους του Πρωτοδικείου. Ο δεύτερος στηρίζεται σε εκ μέρους του τελευταίου παραβίαση του κοινοτικού δικαίου, ειδικότερα του άρθρου 6 της Συνθήκης, καθόσον δεν διαπίστωσε την έλλειψη νομιμότητας του άρθρου 115 του κανονισμού 40/94.

Επί του πρώτου λόγου αναιρέσεως, που στηρίζεται σε εσφαλμένη ερμηνεία του άρθρου 115 του κανονισμού 40/94 εκ μέρους του Πρωτοδικείου

Επιχειρηματολογία των διαδίκων

26 Η αναιρεσείουσα υποστηρίζει ότι το Πρωτοδικείο παραβίασε το κοινοτικό δίκαιο ερμηνεύοντας εσφαλμένα το άρθρο 115 του κανονισμού 40/94, που ορίζει το γλωσσικό καθεστώς του Γραφείου. Η ερμηνεία του Πρωτοδικείου δεν λαμβάνει υπόψη τη δεύτερη περίοδο της παραγράφου 4 του άρθρου αυτού, η οποία έχει ως εξής: «Εάν η αίτηση έχει γίνει σε γλώσσα άλλη από τις γλώσσες του Γραφείου τότε το Γραφείο μπορεί να επικοινωνεί εγγράφως με τον καταθέτη στη δεύτερη γλώσσα την οποία υπέδειξε αυτός στην αίτησή του». Δεδομένου ότι η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση στηρίζεται στην εν λόγω εσφαλμένη ερμηνεία, πρέπει να αναιρεθεί για τον λόγο αυτό.

27 Η αναιρεσείουσα εκθέτει ότι, όπως παραδέχθηκε ο εκπρόσωπος του Γραφείου κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ενώπιον του Πρωτοδικείου, το Γραφείο κάνει πάντα χρήση, για το σύνολο της διαδικασίας, περιλαμβανομένης της αυτεπάγγελτης εξετάσεως των απολύτων λόγων απαραδέκτου της καταχωρίσεως κοινοτικού σήματος, της δυνατότητας χρησιμοποιήσεως της δεύτερης γλώσσας που δηλώνεται κατά την κατάθεση της αιτήσεως, όταν η τελευταία δεν έχει συνταχθεί σε μία από τις γλώσσες του Γραφείου. Ο αιτών λαμβάνει στη γλώσσα της καταθέσεως της αιτήσεως μόνον το αποδεικτικό της εγγραφής του σήματος στο μητρώο των κοινοτικών σημάτων, μετά το πέρας της διαδικασίας καταχωρίσεως.

28 Κατά την αναιρεσείουσα, λαμβανομένης υπόψη της ορθής ερμηνείας που πρέπει να δοθεί στο άρθρο 115 του κανονισμού 40/94, είναι προδήλως εσφαλμένο το συμπέρασμα στο οποίο κατέληξε το Πρωτοδικείο, στη σκέψη 61 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, κατά την οποία ο κανονισμός αυτός ουδόλως συνεπάγεται, αυτός καθαυτός, διαφορετική μεταχείριση των γλωσσών, διότι, όταν ο αιτών είναι ο μοναδικός διάδικος στην ενώπιον του Γραφείου διαδικασία, η γλώσσα που χρησιμοποιήθηκε για την κατάθεση της αιτήσεως κοινοτικού σήματος είναι η γλώσσα διαδικασίας.

29 Το Γραφείο, το Βασίλειο της Ισπανίας και το Συμβούλιο αμφισβητούν το παραδεκτό του πρώτου λόγου, καθόσον αυτός αφορά το άρθρο 115, παράγραφος 4, δεύτερη περίοδος, του κανονισμού 40/94, διότι, στη σκέψη 32 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Πρωτοδικείο έκρινε παραδεκτή την ένσταση ελλείψεως νομιμότητας μόνον καθόσον η ένσταση αυτή αφορά το άρθρο 115, παράγραφος 3, ή ορισμένες άλλες παραγράφους του άρθρου αυτού, που διευκρινίζουν την υποχρέωση την οποία επιβάλλει η παράγραφος 3. Αφενός, κατά το Γραφείο και το Βασίλειο της Ισπανίας, η αναιρεσείουσα δεν βάλλει κατά της εν λόγω σκέψεως 32 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως. Αφετέρου, κατά το Συμβούλιο, το άρθρο 115, παράγραφος 4, δεύτερη περίοδος, του κανονισμού 40/94 δεν μπορεί να θεωρηθεί ως διάταξη διευκρινίζουσα το περιεχόμενο ή τα έννομα αποτελέσματα της υποχρεώσεως δηλώσεως, στο έντυπο της αιτήσεως κοινοτικού σήματος, γλώσσας διαφορετικής από εκείνη η οποία χρησιμοποιήθηκε για την αίτηση αυτή.

30 Επί της ουσίας, το Γραφείο, το Συμβούλιο και η Επιτροπή διατείνονται ότι από την ανάγνωση της σκέψεως 61 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι το Πρωτοδικείο προέβη σε νομική ανάλυση του συνόλου του άρθρου 115, παράγραφος 4, του κανονισμού 40/94, περιλαμβανομένης της δεύτερης περιόδου της παραγράφου αυτής.

31 Το Γραφείο θεωρεί ότι η αναιρεσείουσα υπερεκτιμά το περιεχόμενο και τις πρακτικές συνέπειες, για τους αιτούντες την καταχώριση κοινοτικού σήματος, της εφαρμογής του άρθρου 115, παράγραφος 4, δεύτερη περίοδος, του κανονισμού 40/94. Σε αντίθεση με όσα διατείνεται η αναιρεσείουσα, η δυνατότητα του Γραφείου να επικοινωνεί εγγράφως με τον αιτούντα στη δεύτερη γλώσσα που αυτός επέλεξε δεν σημαίνει ότι η διαδικασία θα διεξαχθεί άνευ ετέρου στη δεύτερη γλώσσα ούτε ότι ο αιτών θα λάβει στη γλώσσα της καταθέσεως μόνον το αποδεικτικό της εγγραφής του σήματος στο μητρώο των κοινοτικών σημάτων.

32 Σύμφωνα με το Γραφείο, οι ισχυρισμοί αυτοί δεν λαμβάνουν υπόψη το γεγονός ότι πλέον του 98 % των φυσικών ή νομικών προσώπων που ζητούν την καταχώριση κοινοτικού σήματος ενεργούν μέσω επαγγελματία εκπροσώπου, τον οποίο μπορούν να επιλέξουν ελεύθερα μεταξύ των εγκατεστημένων στο σύνολο του εδάφους της Κοινότητας. Επιπλέον, υπενθυμίζει ότι τα πρόσωπα που καταθέτουν αίτηση καταχωρίσεως σε γλώσσα διαφορετική από τις γλώσσες του Γραφείου διατηρούν το δικαίωμα να χρησιμοποιήσουν τη γλώσσα της καταθέσεως της αιτήσεως στις έγγραφες και προφορικές ανακοινώσεις που υποβάλλουν σ' αυτό όταν είναι οι μόνοι μετέχοντες στη διαδικασία.

33 Το Γραφείο υποστηρίζει ότι η δυνατότητα που διαθέτει να επικοινωνεί εγγράφως στη δεύτερη γλώσσα που επέλεξε ο αιτών την καταχώριση κοινοτικού σήματος αποτελεί μόνο μία ευχέρεια και ότι, αν ο τελευταίος επιθυμεί να του αποστέλλεται κάθε σχετικό έγγραφο στη γλώσσα καταθέσεως της αιτήσεως όταν είναι ο μοναδικός μετέχων στη διαδικασία, το Γραφείο δεν μπορεί να αρνηθεί το αίτημα αυτό παρά μόνο για αποχρώντες λόγους.

34 Συναφώς, το Γραφείο φρονεί ότι δεν ερμηνεύει το άρθρο 115, παράγραφος 4, του κανονισμού 40/94 με τον ίδιο τρόπο όπως το Πρωτοδικείο. Πράγματι, από τη σκέψη 61, τρίτη περίοδος, της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι η γλώσσα της καταθέσεως πρέπει να χρησιμοποιείται ως γλώσσα διαδικασίας και, επομένως, ως γλώσσα στην οποία πρέπει να συντάσσονται οι έχουσες αποφασιστικό χαρακτήρα πράξεις της διαδικασίας. Το δε Γραφείο θεωρεί ότι η φράση «το Γραφείο μπορεί να επικοινωνεί εγγράφως με τον καταθέτη», στο άρθρο 115, παράγραφος 4, δεύτερη περίοδος, του κανονισμού 40/94, καλύπτει κάθε είδος έγγραφης πράξεως εκ μέρους του, περιλαμβανομένων των εχουσών αποφασιστικό χαρακτήρα.

35 Το Γραφείο σημειώνει τη δυσχέρεια προσδιορισμού της εννοίας των «αποφασιστικού χαρακτήρα πράξεων της διαδικασίας» και παραθέτει, ως παράδειγμα, το έγγραφο με το οποίο καλεί τον αιτούντα την καταχώριση κοινοτικού σήματος να διορθώσει ορισμένες παρατυπίες, σύμφωνα με τον κανόνα 9, παράγραφος 3, του κανονισμού 2868/95. Ένα τέτοιο έγγραφο δεν μπορεί να αποτελεί το αντικείμενο προσφυγής, αλλά, αν ο αιτών δεν διορθώσει την υποδειχθείσα παρατυπία, το Γραφείο θα λάβει απόφαση περί απορρίψεως της αιτήσεως, που θα μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο προσφυγής. Η εκ μέρους του Πρωτοδικείου ερμηνεία του άρθρου 115 μπορεί να δημιουργεί σύγχυση στους αιτούντες, καθόσον μπορούν να τους απευθύνονται πράξεις συντασσόμενες άλλοτε στη γλώσσα διαδικασίας και άλλοτε στη δεύτερη γλώσσα.

36 Το Γραφείο υπογραμμίζει επίσης ότι ο τρόπος με τον οποίο ενεργεί το ίδιο έχει τη σιωπηρή συμφωνία του αιτούντος την καταχώριση κοινοτικού σήματος και ότι, παρά τον μεγάλο αριθμό των αιτήσεων που υποβάλλονται, για πρώτη φορά αμφισβητείται το γλωσσικό καθεστώς. Εκθέτει ότι, αν τούτο είναι αναγκαίο, θα μπορεί στο μέλλον να ζητεί τη ρητή συμφωνία του αιτούντος όσον αφορά τη χρησιμοποίηση της δεύτερης γλώσσας για να επικοινωνεί εγγράφως με αυτόν, όπως εννοεί το ίδιο την επικοινωνία αυτή.

37 Το Συμβούλιο θεωρεί ότι η εκ μέρους του Γραφείου ερμηνεία του άρθρου 115, παράγραφος 4, δεύτερη περίοδος, του κανονισμού 40/94, που εκφράζεται με συγκεκριμένο τρόπο εφαρμογής της διατάξεως αυτής, δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να επιδρά στη νομιμότητα του εν λόγω άρθρου.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

38 Πρέπει να σημειωθεί καταρχάς ότι, σε αντίθεση με όσα προϋποθέτει η ένσταση απαραδέκτου που προέβαλε το Γραφείο, το Συμβούλιο και το Βασίλειο της Ισπανίας, με τον πρώτο λόγο αναιρέσεως η αναιρεσείουσα αμφισβητεί την εκ μέρους του Πρωτοδικείου ερμηνεία του άρθρου 115 του κανονισμού 40/94, στη σκέψη 61 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, καθόσον το Πρωτοδικείο δεν έλαβε υπόψη την ύπαρξη της δεύτερης περιόδου της παραγράφου 4 του άρθρου αυτού, χωρίς όμως να αμφισβητεί τη νομιμότητα της τελευταίας διατάξεως, αυτής καθαυτής.

39 Εν πάση περιπτώσει, από την ανάγνωση των σκέψεων 32 και 33 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι το Πρωτοδικείο κήρυξε παραδεκτή την ένσταση ελλείψεως νομιμότητας κατά το μέρος που αυτή αφορά την υποχρέωση την οποία επιβάλλει το άρθρο 115, παράγραφος 3, του κανονισμού 40/94 σχετικά με τη μνεία μιας δεύτερης γλώσσας, δεδομένου ότι η υποχρέωση αυτή διευκρινίζεται, όσον αφορά το περιεχόμενο και τα έννομα αποτελέσματά της, από ορισμένες άλλες παραγράφους του ιδίου άρθρου.

40 Επομένως, το Πρωτοδικείο δεν απέκλεισε το ενδεχόμενο της αμφισβητήσεως της νομιμότητας του άρθρου 115, παράγραφος 4, δεύτερη περίοδος, του κανονισμού 40/94, που αποτελεί μέρος των διατάξεων οι οποίες διέπουν το περιεχόμενο και τα έννομα αποτελέσματα της επιλογής της δεύτερης γλώσσας, καθόσον η εν λόγω διάταξη ορίζει ότι «εάν η αίτηση έχει γίνει σε γλώσσα άλλη από τις γλώσσες του Γραφείου τότε το Γραφείο μπορεί να επικοινωνεί εγγράφως με τον καταθέτη στη δεύτερη γλώσσα την οποία υπέδειξε αυτός στην αίτησή του».

41 Επομένως, ο πρώτος λόγος αναιρέσεως είναι παραδεκτός.

42 Όσον αφορά την εξέταση επί της ουσίας του ως άνω λόγου, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι ο λόγος αυτός συνδέεται ουσιαστικά με τον τρόπο με τον οποίο το Γραφείο ερμηνεύει και εφαρμόζει το άρθρο 115, παράγραφος 4, δεύτερη περίοδος, του κανονισμού 40/94, στοιχείο το οποίο υποστηρίζεται ότι δεν έλαβε υπόψη το Πρωτοδικείο στη συλλογιστική που εκτίθεται στη σκέψη 61 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

43 Η αναιρεσείουσα ισχυρίζεται επ' αυτού ότι το Γραφείο διεξάγει το σύνολο σχεδόν της διαδικασίας που αφορά αίτηση καταχωρίσεως κοινοτικού σήματος στη δεύτερη γλώσσα που δηλώνει ο αιτών. Το Γραφείο δεν αμφισβητεί τον ισχυρισμό αυτό, εκφράζει όμως, αντιθέτως, τη διαφωνία του έναντι της εκ μέρους του Πρωτοδικείου ερμηνείας του άρθρου 115, παράγραφος 4, του κανονισμού 40/94, θεωρώντας ότι δεν πρέπει να συντάσσονται οπωσδήποτε στη γλώσσα διαδικασίας όλες οι αποφασιστικής σημασίας πράξεις της διαδικασίας και ότι ορισμένες από τις πράξεις αυτές αποτελούν μέρος τής κατά τη διάταξη αυτή «έγγραφης επικοινωνίας».

44 Πρέπει να προσδιοριστεί αρχικά η ερμηνεία που πρέπει να δοθεί στο άρθρο 115, παράγραφος 4, του κανονισμού 40/94.

45 Κατά τη διάταξη αυτή, η γλώσσα διαδικασίας ενώπιον του Γραφείου είναι εκείνη η οποία χρησιμοποιείται για την κατάθεση της αιτήσεως καταχωρίσεως κοινοτικού σήματος, η δεύτερη όμως γλώσσα που επέλεξε ο αιτών μπορεί να χρησιμοποιείται για την έγγραφη επικοινωνία του Γραφείου με αυτόν. Από την εν λόγω διάταξη προκύπτει ότι η δυνατότητα χρησιμοποιήσεως της δεύτερης γλώσσας για έγγραφη επικοινωνία αποτελεί εξαίρεση από την αρχή περί της χρησιμοποιήσεως της γλώσσας

διαδικασίας και ότι επομένως η κατά τη διάταξη αυτή έγγραφη επικοινωνία πρέπει να ερμηνεύεται στενά.

46 Δεδομένου ότι η διαδικασία αποτελείται από το σύνολο των πράξεων που απαιτούνται για τη διεκπεραίωση μιας αιτήσεως, καλύπτονται από την έννοια των «πράξεων της διαδικασίας» όλες οι πράξεις που απαιτούνται ή προβλέπονται από την κοινοτική ρύθμιση για τη διεκπεραίωση αιτήσεως καταχωρίσεως κοινοτικού σήματος, καθώς και εκείνες που είναι απαραίτητες για τη διεκπεραίωση αυτή, ανεξάρτητα από το αν πρόκειται για κοινοποιήσεις, αιτήσεις διορθώσεως, διευκρινίσεις ή άλλες πράξεις. Αντιθέτως προς τους ισχυρισμούς του Γραφείου, επομένως, το Γραφείο πρέπει να συντάσσει το σύνολο των πράξεων αυτών στη γλώσσα που χρησιμοποιήθηκε για την κατάθεση της αιτήσεως.

47 Σε αντίθεση με τις πράξεις της διαδικασίας, τα έγγραφα με τα οποία πραγματοποιείται η «έγγραφη επικοινωνία» κατά το άρθρο 115, παράγραφος 4, δεύτερη περίοδος, του κανονισμού 40/94 είναι όλες οι ανακοινώσεις με περιεχόμενο που δεν επιτρέπει τον χαρακτηρισμό τους ως πράξεων της διαδικασίας, όπως είναι τα έγγραφα με τα οποία το Γραφείο διαβιβάζει πράξεις της διαδικασίας ή με τα οποία ανακοινώνει διάφορες πληροφορίες στους αιτούντες.

48 Λαμβανομένης υπόψη της ερμηνείας που πρέπει να δοθεί στο άρθρο 115, παράγραφος 4, του κανονισμού 40/94, πρέπει να θεωρηθεί ότι ορθώς το Πρωτοδικείο συνήγαγε, στη σκέψη 61 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι «ο κανονισμός 40/94 ουδόλως συνεπάγεται αυτός καθαυτός διαφορετική μεταχείριση των γλωσσών, δεδομένου ότι εξασφαλίζει ακριβώς τη χρήση της γλώσσας καταθέσεως της σχετικής αιτήσεως ως γλώσσας διαδικασίας [...]».

49 Κατά συνέπεια, ο λόγος που στηρίζεται σε νομικό σφάλμα του Πρωτοδικείου κατά την ερμηνεία της διατάξεως αυτής πρέπει να απορριφθεί.

Επί του δευτέρου λόγου αναιρέσεως, που στηρίζεται σε παραβίαση του κοινοτικού δικαίου, ειδικότερα του άρθρου 6 της Συνθήκης

Επιχειρήματα των διαδίκων

50 Η αναιρεσείουσα θεωρεί ότι το Πρωτοδικείο παρέβλεψε το κοινοτικό δίκαιο, ειδικότερα το άρθρο 6 της Συνθήκης, απορρίπτοντας την προσφυγή της, κατά το μέρος που με αυτήν προέβαλλε έλλειψη νομιμότητας του συνόλου του γλωσσικού καθεστώτος που προβλέπει το άρθρο 115, παράγραφοι 2 έως 6, του κανονισμού 40/94.

51 Ισχυρίζεται, καταρχάς, ότι το σύστημα αυτό προσβάλλει τη θεμελιώδη αρχή της ισότητας των γλωσσών. Κατά την αναιρεσείουσα, η εν λόγω αρχή εμφανίζεται στο πλαίσιο πολλών ρυθμίσεων του κοινοτικού δικαίου. Έτσι, ένα τέτοιο παράδειγμα μιας τέτοιας εμφανίσεως είναι το άρθρο 248 της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρο 314 ΕΚ), δυνάμει του οποίου όλες οι γλώσσες της Συνθήκης είναι αυθεντικές. Το ίδιο ισχύει για τον κανονισμό 1, ο οποίος ορίζει τις επίσημες γλώσσες της Κοινότητας, προβλέπει ότι κάθε υπήκοος κράτους μέλους μπορεί να απευθύνεται εγγράφως στα κοινοτικά όργανα σε μία από τις επίσημες γλώσσες, καθώς και να λαμβάνει απάντηση στην ίδια γλώσσα, και ότι η *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* εκδίδεται στις ένδεκα επίσημες γλώσσες. Το τρίτο εδάφιο του άρθρου 8 Δ της Συνθήκης, που προστέθηκε στη διάταξη αυτή με τη Συνθήκη του Άμστερνταμ, επιβεβαιώνει το δικαίωμα κάθε πολίτη της Ενώσεως να αναφέρεται εγγράφως σε κάθε κοινοτικό θεσμικό ή άλλο όργανο το οποίο αφορά το άρθρο αυτό ή το άρθρο 4 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρο 7 ΕΚ) σε κάποια από τις παρατιθέμενες στο άρθρο 248 της Συνθήκης γλώσσες και να παίρνει απάντηση στην ίδια γλώσσα. Η αναιρεσείουσα επικαλείται επίσης την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου σχετικά με την αρχή της ισότητας, έκφραση της οποίας αποτελεί η αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων λόγω ιθαγενείας, που εκτίθεται στο άρθρο 6 της Συνθήκης. Κατά τη νομολογία αυτή, δίδεται ιδιαίτερη σημασία στην προστασία των δικαιωμάτων των ατόμων και στη διευκόλυνσή τους σε ζητήματα που αφορούν τη χρησιμοποίηση κάποιας γλώσσας.

52 Στη συνέχεια, η αναιρεσείουσα υποστηρίζει ότι το γλωσσικό καθεστώς που θεσπίζει το άρθρο 115 του κανονισμού 40/94 προσβάλλει το άρθρο 6 της Συνθήκης. Το εν λόγω καθεστώς συνιστά δυσμενή διάκριση με βάση τη γλώσσα και, επομένως, έμμεσα με βάση την ιθαγένεια, πράγμα το οποίο είναι ασυμβίβαστο με την απαγόρευση των διακρίσεων που επιβάλλει η τελευταία αυτή διάταξη.

53 Κατά την αναιρεσείουσα, το ως άνω γλωσσικό καθεστώς θέτει τους υπηκόους των κρατών μελών των οποίων η γλώσσα δεν αποτελεί μία από τις γλώσσες εργασίας του Γραφείου σε κατάσταση σαφώς δυσμενέστερη έναντι εκείνης των υπηκόων των κρατών μελών των οποίων η γλώσσα περιλαμβάνεται μεταξύ των γλωσσών αυτών. Τούτο αφορά πρωτίστως τη διεκπεραίωση των αιτήσεων καταχωρίσεως κοινοτικού σήματος, καθόσον, στην πράξη, το Γραφείο επεξεργάζεται τις αιτήσεις αυτές πάντοτε στη δεύτερη γλώσσα όταν η γλώσσα καταθέσεως των εν λόγω αιτήσεων δεν είναι μία από τις γλώσσες του Γραφείου. Αυτό όμως αφορά επίσης τις διαδικασίες ανακοπής, εκπτώσεως και ακυρότητας, διότι, με εξαίρεση την περίπτωση συμφωνίας μεταξύ των μετεχόντων στην οικεία διαδικασία, όπως προβλέπει το άρθρο 115, παράγραφος 7, του κανονισμού 40/94, οι διαδικασίες αυτές διεξάγονται πάντοτε στις γλώσσες του Γραφείου.

54 Τούτο έχει ως αποτέλεσμα τη νόθευση του ανταγωνισμού στην εσωτερική αγορά, καθόσον, δεδομένου ότι ο αιτών την καταχώριση κοινοτικού σήματος προτιμά να επικουρείται από πληρεξούσιο στον τομέα των σημάτων του οποίου η μητρική γλώσσα αποτελεί μία από τις γλώσσες εργασίας του Γραφείου, οι πληρεξούσιοι στον τομέα των σημάτων με μητρική γλώσσα που δεν περιλαμβάνεται στις ως άνω γλώσσες τίθενται σε δυσμενέστερη θέση στο πλαίσιο του ανταγωνισμού.

55 Τέλος, η αναιρεσείουσα θεωρεί ότι, δεδομένου του θεμελιώδους χαρακτήρα της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως στο κοινοτικό δίκαιο, η παραβίασή της δεν μπορεί να δικαιολογείται απλώς από λόγους καθαρής σκοπιμότητας. Στον βαθμό που είναι δυνατό να υπάρξει κάποια δικαιολόγηση, η λύση που επέλεξε εν προκειμένω ο κοινοτικός νομοθέτης δεν είναι ούτε πρόσφορη αλλ' ούτε και σύμφωνη με την αρχή της αναλογικότητας.

56 Συναφώς, η αναιρεσείουσα διατείνεται ότι τα κοινοτικά όργανα δεν μπορούν να επικαλούνται έναν καθαρά οικονομικό παράγοντα, όπως είναι το κόστος που συνεπάγονται οι συμπληρωματικοί μεταφραστές, προκειμένου να δικαιολογήσουν περιορισμό των θεμελιωδών αρχών του κοινοτικού δικαίου. Εν πάση περιπτώσει, το Συμβούλιο δεν απέδειξε ότι ένα μη εισάγον διακρίσεις γλωσσικό καθεστώς θα επηρέαζε δυσανάλογα τους διαθέσιμους πόρους της Κοινότητας. Σημειώνει εξάλλου ότι, από πολλά έτη, τα θεσμικά και τα λοιπά όργανα της Ενώσεως είναι σε θέση να επικοινωνούν με τους πολίτες σε όλες τις επίσημες γλώσσες, ανεξάρτητα από το αν πρόκειται για συγκεντρώσεις επιχειρήσεων ή για ανακοινώσεις μέτρων ενισχύσεως. Παραθέτει, ως παράδειγμα, το κοινοτικό γραφείο φυτικών ποικιλιών, που συστάθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 2100/94 του Συμβουλίου, της 27ης Ιουλίου 1994, για τα κοινοτικά δικαιώματα επί φυτικών ποικιλιών (ΕΕ L 227, σ. 1), το οποίο λειτουργεί χωρίς πρόβλημα σε όλες τις επίσημες γλώσσες.

57 Ακόμη και αν μπορεί να δικαιολογηθεί παρέκκλιση από την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως βάσει λόγων πρακτικής και οικονομικής φύσεως, το γλωσσικό καθεστώς του κανονισμού 40/94 αντιβαίνει προς την αρχή της αναλογικότητας, διότι η επιλογή μιας μόνον δεύτερης γλώσσας, όπως η αγγλική, θα εισήγε διακρίσεις σε πιο περιορισμένο βαθμό και θα νόθευε λιγότερο τον ανταγωνισμό.

58 Ως εκ περισσού η αναιρεσείουσα εκθέτει ότι το γεγονός ότι το Συμβούλιο εξέδωσε τον κανονισμό 40/94 με ομοφωνία δεν αποτελεί στοιχείο που να μπορεί να ληφθεί υπόψη, διότι και ο κοινοτικός νομοθέτης δεσμεύεται από τους κανόνες δικαίου.

59 Σε περίπτωση που το Δικαστήριο δεχθεί ότι το γλωσσικό καθεστώς του Γραφείου το οποίο θεσπίζεται με το άρθρο 115 του κανονισμού 40/94 δεν είναι στο σύνολό του παράνομο, η αναιρεσείουσα ζητεί επικουρικώς από το Δικαστήριο να διαπιστώσει τουλάχιστον ότι το Πρωτοδικείο παρέβλεψε το δίκαιο μη διαπιστώνοντας το παράνομο της παραγράφου 4, δεύτερη περίοδος, της ως άνω διατάξεως. Υποστηρίζει ότι η φράση αυτή, επιπλέον του γεγονότος ότι αντιβαίνει προς την απαγόρευση των διακρίσεων, είναι επίσης αντίθετη προς την αρχή που αποτελεί το θεμέλιο των παραγράφων 1 και 4, πρώτη περίοδος, του ως άνω άρθρου 115, δηλαδή την

αρχή ότι η γλώσσα στην οποία κατατίθεται η αίτηση καταχωρίσεως κοινοτικού σήματος είναι η γλώσσα διαδικασίας. Η δεύτερη περίοδος της παραγράφου 4 καθιστά την αρχή αυτή άνευ περιεχομένου, όπως προκύπτει και από την πάγια πρακτική του Γραφείου. Επομένως, οι διάφορες διατάξεις του άρθρου 115 είναι ασυμβίβαστες μεταξύ τους.

60 Η Ελληνική Δημοκρατία, η οποία άσκησε παρέμβαση πρωτοδίκως υπέρ της αναιρεσείουσας, εκθέτει ότι συμμερίζεται το μεγαλύτερο μέρος των απόψεων που εξέφρασε η τελευταία με το δικόγραφο της αιτήσεως αναιρέσεως, ειδικότερα όσον αφορά την αρχή της ισότητας και της απαγορεύσεως των διακρίσεων. Υπογραμμίζει ότι η πολυγλωσσία αποτελεί ένα απαραίτητο στοιχείο για την αποτελεσματική λειτουργία των κανόνων δικαίου στην κοινοτική έννομη τάξη, διότι πολλοί κανόνες του πρωτογενούς και του παραγώγου δικαίου εφαρμόζονται απευθείας στην εσωτερική έννομη τάξη των κρατών μελών.

61 Επομένως, κακώς το Πρωτοδικείο έκρινε ότι ο κανονισμός 1 αποτελεί «απόλυτη και μοναδική έκφραση θετικού δικαίου», δίδοντας με τον τρόπο αυτό την εντύπωση ότι αγνοεί την ύπαρξη θεμελιωδών αρχών του πρωτογενούς δικαίου οι οποίες διαπνέουν το σύνολο των κοινοτικών κανόνων.

62 Η Ελληνική Δημοκρατία υπενθυμίζει τη σημασία που έχει για τον πολίτη η δυνατότητα να μπορεί αυτός να λαμβάνει γνώση των διατάξεων που τον αφορούν στη μητρική του γλώσσα, κατ' εφαρμογήν του αξιώματος κατά το οποίο «άγνοια νόμου απαγορεύεται». Υπογραμμίζει επίσης τη σημασία του σεβασμού της γλώσσας των πολιτών σε μια Κοινότητα που επιθυμεί οι αποφάσεις να λαμβάνονται «κοντά στους πολίτες» και η διαφάνεια να διέπει τη λειτουργία των οργάνων της.

63 Η Ελληνική Δημοκρατία διαπιστώνει την αντίφαση που υφίσταται μεταξύ, αφενός, της επιχειρούμενης μειώσεως των γλωσσών και, αφετέρου, των σκοπών που επι-

διώκει η Κοινότητα σύμφωνα με το άρθρο 126 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρο 149 ΕΚ), το οποίο προβλέπει ότι η Κοινότητα σέβεται τη γλωσσική πολυμορφία των κρατών μελών. Υπενθυμίζει ότι, με τη νομολογία του περί της ερμηνείας του κοινοτικού δικαίου, το Δικαστήριο αποφαίνεται πάντοτε υπέρ της ισότητας των γλωσσών.

64 Η Ελληνική Δημοκρατία ισχυρίζεται επίσης ότι, δεδομένου ότι το Γραφείο αποτελεί οργανισμό της Κοινότητας, είναι δυνατή η ανάλογη εφαρμογή στην περίπτωσή του των άρθρων 4 και 8 Δ της Συνθήκης.

65 Όλοι οι λοιποί διάδικοι διαφωνούν με την αναιρεσείουσα και ισχυρίζονται, για διάφορους λόγους, ότι ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως είναι απαράδεκτος, εν όλω ή εν μέρει. Ένα πρώτο επιχείρημα στηρίζεται στην έλλειψη εννόμου συμφέροντος της αναιρεσείουσας να ζητήσει τη διαπίστωση του παρανόμου του άρθρου 115, παράγραφος 4, δεύτερη περίοδος, του κανονισμού 40/94. Το Γραφείο σημειώνει ότι το ενδεχόμενο παράνομο της διατάξεως αυτής δεν μπορεί να συνεπάγεται το παράνομο της προσβαλλομένης αποφάσεως, καθόσον αυτή δεν στηρίζεται στην ως άνω διάταξη. Το Βασίλειο της Ισπανίας και το Γραφείο υποστηρίζουν, επιπλέον, ότι η αναιρεσείουσα δεν απέδειξε ότι η εφαρμογή της διατάξεως αυτής της προκάλεσε κάποια ζημία. Επ' αυτού, το Γραφείο διευκρινίζει ότι χρησιμοποίησε την ολλανδική γλώσσα, δηλαδή τη γλώσσα καταθέσεως της αιτήσεως, για τη σύνταξη όλων των πράξεων της διαδικασίας, περιλαμβανομένων των πράξεων αποφασιστικής σημασίας, δεδομένου ότι η αναιρεσείουσα δήλωσε ότι επιθυμούσε να λαμβάνει κάθε σχετική ανακοίνωση στη γλώσσα στην οποία είχε καταθέσει την αίτηση καταχωρίσεως κοινοτικού σήματος και δεδομένου ότι το Γραφείο δεν είχε αποχρώντες λόγους να μη δεχθεί ένα τέτοιο αίτημα.

66 Το κύριο σκέλος του λόγου αυτού είναι, εξάλλου, απαράδεκτο, καθόσον, κατά το Γραφείο και την Επιτροπή, αποτελεί απλή επανάληψη των πρωτοδίκως προβληθέντων επιχειρημάτων. Κατά το Συμβούλιο, αντιθέτως, το ως άνω σκέλος του λόγου αυτού είναι απαράδεκτο διότι η αναιρεσείουσα δεν εξέθεσε τα χωρία της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως όπου το Πρωτοδικείο αποφάνθηκε αγνοώντας κανόνες δικαίου τους οποίους οφείλει να τηρεί.

67 Όσον αφορά το επικουρικό σκέλος του ως άνω λόγου, το Συμβούλιο υποστηρίζει ότι ταυτίζεται με τον πρώτο λόγο αναιρέσεως. Η Επιτροπή θεωρεί ότι το σκέλος αυτό είναι απαράδεκτο, δεδομένου ότι η αναιρεσείουσα δεν αμφισβήτησε τη σκέψη 33 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, με την οποία το Πρωτοδικείο κήρυξε απαράδεκτη την ένσταση ελλείψεως νομιμότητας που προβλήθηκε κατά των άλλων διατάξεων του άρθρου 115 του κανονισμού 40/94 εκτός της παραγράφου 3 του άρθρου αυτού.

68 Επί της ουσίας, το Γραφείο υποστηρίζει ότι η αναιρεσείουσα δεν απέδειξε σε ποιο νομικό σφάλμα υπέπεσε το Πρωτοδικείο κρίνοντας ότι το γλωσσικό καθεστώς του Γραφείου αποτελεί αναγκαίο, πρόσφορο και σύμφωνο με την αρχή της αναλογικότητας μέσο προς επίτευξη θεμιτού σκοπού. Σημειώνει ότι τα επιχειρήματα που προβλήθηκαν προς στήριξη της αιτήσεως αναιρέσεως εκφράζουν μια υποχώρηση σε σχέση με τις απόψεις που υποστηρίχθηκαν πρωτοδίκως, καθόσον η αναιρεσείουσα υποστηρίζει τώρα ότι ο νομοθέτης μπορούσε να επιβάλει μία μόνο επίσημη γλώσσα για όλες τις διαδικασίες ενώπιον του Γραφείου.

69 Το Συμβούλιο παραπέμπει στη συλλογιστική που ανέπτυξε το Πρωτοδικείο στις σκέψεις 57 έως 64 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως. Όσον αφορά το γλωσσικό καθεστώς του κοινοτικού γραφείου φυτικών ποικιλιών, σημειώνει ότι, κατά τον καθορισμό του γλωσσικού αυτού καθεστώτος, ελήφθη υπόψη το γεγονός ότι η inter partes διαδικασία έχει εξαιρετικό χαρακτήρα στο πλαίσιο του κοινοτικού δικαίου προστασίας των φυτικών ποικιλιών.

70 Όσον αφορά την αρχή της ισότητας η οποία, εκτός των περιπτώσεων στις οποίες υφίσταται σχετική αντικειμενική δικαιολογία, απαγορεύει τη διαφορετική μεταχείριση ομοίων καταστάσεων, το Βασίλειο της Ισπανίας θεωρεί ότι είναι αναμφισβήτητο ότι υφίστανται διαφορές όσον αφορά τον αριθμό των κοινοτικών και μη κοινοτικών πολιτών που ομιλούν κάθε γλώσσα.

71 Το Βασίλειο της Ισπανίας δέχεται ότι το γλωσσικό καθεστώς του Γραφείου προβλέπει διαφορετική μεταχείριση ορισμένων γλωσσών, θεωρεί όμως ότι η εν λόγω

διαφορετική μεταχείριση δεν είναι τέτοιας φύσεως όπως υποστηρίζει η αναιρεσείουσα. Το Γραφείο μπορεί να απευθύνεται στον αιτούντα στη δεύτερη γλώσσα που δηλώθηκε στην αίτηση καταχωρίσεως κοινοτικού σήματος, είναι όμως σχεδόν βέβαιο ότι κάθε πληρεξούσιος στον τομέα των σημάτων γνωρίζει μία από τις γλώσσες του Γραφείου. Επομένως, η ανάγκη μεταφράσεως των προερχομένων από το Γραφείο εγγράφων εμφανίζεται σπανίως. Μεταφράσεις καθίστανται αναγκαίες μόνο σε περίπτωση διαδικασίας στην οποία μετέχει τρίτος, στην περίπτωση όμως αυτή η ανάγκη για πραγματοποίηση μεταφράσεων αφορά και τον τρίτο.

72 Επομένως, η διαφορετική μεταχείριση καθίσταται λιγότερο προφανής και η αναιρεσείουσα δεν προέβαλε επιχειρήματα ικανά να θέσουν υπό αμφισβήτηση τα συμπεράσματα στα οποία κατέληξε το Πρωτοδικείο όσον αφορά τον αντικειμενικό λόγο που δικαιολογεί τη μεταχείριση αυτή. Το Βασίλειο της Ισπανίας υπογραμμίζει ότι το Συμβούλιο ενήργησε στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του και ότι η λύση που προτιμήθηκε, ήτοι η επιλογή των πέντε περισσότερο ομιλούμενων εντός και εκτός της Κοινότητας γλωσσών, είναι εύλογη.

73 Το Βασίλειο της Ισπανίας εκθέτει ότι η αναιρεσείουσα δεν ανέφερε ποιο θα ήταν, κατά την άποψή της, το πρόσφορο και σύμφωνο με την αρχή της αναλογικότητας σύστημα που θα καθιστούσε δυνατή τη λειτουργία του Γραφείου. Επιπλέον, οι ισχυρισμοί της αναιρεσείουσας αντιφάσκουν προς εκείνους που ανέπτυξε πρωτοδίκως, καθόσον τίθεται τώρα υπέρ της επιλογής μιας μόνο γλώσσας, της αγγλικής. Η παρατήρηση αυτή θέτει υπό αμφισβήτηση όλους τους ισχυρισμούς της σχετικά με την προσβολή της αρχής της ισότητας των γλωσσών.

74 Η Επιτροπή υποστηρίζει επίσης ότι ο λόγος αναιρέσεως είναι αβάσιμος. Όπως δέχθηκε το Πρωτοδικείο με τη σκέψη 58 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ο κανονισμός 1 δεν μπορεί να θεωρηθεί ως εκφράζων μια αρχή του κοινοτικού δικαίου. Όσον αφορά την προβαλλόμενη παραβίαση της αρχής της απαγορεύσεως των διακρίσεων, το Πρωτοδικείο συνήγαγε με πειστικά επιχειρήματα, στις σκέψεις 60 έως 63 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι το Συμβούλιο προέβη σε πρόσφορη και σύμφωνη με την αρχή της αναλογικότητας επιλογή.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

75 Πρέπει να εξετασθούν αρχικά τα επιχειρήματα υπέρ του απαραδέκτου του δευτέρου λόγου.

76 Όσον αφορά την έλλειψη εννόμου συμφέροντος της αναιρεσείουσας να ζητήσει τη διαπίστωση του παρανόμου του άρθρου 115, παράγραφος 4, δεύτερη περίοδος, του κανονισμού 40/94, με την αιτιολογία ότι δεν υφίσταται νομική σχέση μεταξύ της διατάξεως αυτής και της προσβαλλομένης αποφάσεως, πρέπει να σημειωθεί ότι μια τέτοια ένσταση απαραδέκτου, καθόσον με αυτή ζητείτο να διαπιστωθεί το παράνομο του άρθρου 115 του κανονισμού 40/94, είχε ήδη προβληθεί εκ μέρους του Γραφείου ενώπιον του Πρωτοδικείου, ενώ εξάλλου το Πρωτοδικείο ασχολήθηκε ειδικά με αυτήν στις σκέψεις 15 έως 17 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως. Το Πρωτοδικείο απέρριψε το ως άνω επιχείρημα με τις σκέψεις 24 και 25 της αποφάσεώς του και προσδιόρισε τα όρια της ενστάσεως ελλείψεως νομιμότητας που κηρύχθηκε παραδεκτή με τις σκέψεις 32 και 33 της ιδίας αποφάσεως. Όπως έγινε δεκτό στις σκέψεις 39 και 40 της παρούσας αποφάσεως, το άρθρο 115, παράγραφος 4, δεύτερη περίοδος, του κανονισμού 40/94 αποτελεί μέρος των διατάξεων οι οποίες διέπουν το περιεχόμενο και τα έννομα αποτελέσματα της επιλογής της δεύτερης γλώσσας, όσον αφορά τις οποίες το Πρωτοδικείο κήρυξε παραδεκτή την ένσταση ελλείψεως νομιμότητας με τη σκέψη 32, δεύτερη περίοδος, της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως. Δεδομένου ότι το Γραφείο δεν αμφισβητεί τα ως άνω στοιχεία και δεν αποδεικνύει τον λόγο για τον οποίο είναι αντίθετη προς το κοινοτικό δίκαιο η συλλογιστική του Πρωτοδικείου με βάση την οποία συνήγαγε την ύπαρξη άμεσης νομικής σχέσεως μεταξύ της προσβαλλομένης αποφάσεως και της υποχρεώσεως της οποίας τη νομιμότητα αμφισβητεί η αναιρεσείουσα, πρέπει να απορριφθεί το επιχείρημα που στηρίζεται σε έλλειψη εννόμου συμφέροντος της αναιρεσείουσας να ζητήσει τη διαπίστωση του παρανόμου της ως άνω διατάξεως του κανονισμού 40/94.

77 Ομοίως, είναι απορριπτέο το επιχείρημα που στηρίζεται στο γεγονός ότι δεν αποδείχθηκε η ύπαρξη ζημίας σε βάρος της αναιρεσείουσας εξαιτίας του τρόπου με τον

οποίο το Γραφείο εφάρμοσε εν προκειμένω το άρθρο 115, παράγραφος 4, δεύτερη φράση, του κανονισμού 40/94. Πράγματι, με το επιχείρημα αυτό επιχειρείται να αποδειχθεί όχι το απαράδεκτο της αιτήσεως αναιρέσεως ή κάποιου από τους προβαλλόμενους προς στήριξη της αιτήσεως αναιρέσεως λόγους, αλλά εκείνο της ένδικης προσφυγής που άσκησε η αναιρεσείουσα. Εντούτοις, το επιχείρημα αυτό δεν προβλήθηκε ενώπιον του Πρωτοδικείου αλλά υποστηρίχθηκε για πρώτη φορά ενώπιον του Δικαστηρίου. Επομένως, πρέπει να κηρυχθεί απαράδεκτο, διότι, ως προβληθέν για πρώτη φορά στο στάδιο της αναιρέσεως, δεν αποσκοπεί στην απόδειξη νομικού σφάλματος στο οποίο υπέπεσε το Πρωτοδικείο όσον αφορά την εκτίμηση της ως άνω ενστάσεως απαραδέκτου της προσφυγής.

78 Σε αντίθεση με όσα υποστηρίζουν το Γραφείο και η Επιτροπή, η αίτηση αναιρέσεως δεν συνίσταται σε μια απλή επανάληψη των επιχειρημάτων που προέβαλε η αναιρεσείουσα πρωτοδίκως. Πράγματι, η αναιρεσείουσα δεν ζητεί επανεξέταση του αρχικού αιτήματος ακυρώσεως αλλά επικρίνει ρητά την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση. Όσον αφορά τα στοιχεία της αποφάσεως αυτής κατά των οποίων στρέφεται η αίτηση αναιρέσεως, από το δικόγραφο της αιτήσεως αυτής προκύπτει ρητά, σε αντίθεση με τους ισχυρισμούς του Συμβουλίου, ότι η εν λόγω αίτηση αφορά τις σκέψεις 61 έως 64 της αποφάσεως, οι οποίες παρατίθενται εξάλλου στο σχετικό δικόγραφο. Επομένως, το Συμβούλιο δεν μπορεί βασίμως να ισχυρίζεται ότι η αίτηση αναιρέσεως είναι υπερβολικά ασαφής για να μπορέσει να οδηγήσει σε απόφαση του Δικαστηρίου.

79 Σε αντίθεση με όσα ισχυρίζεται το Συμβούλιο, το επικουρικό σκέλος του δευτέρου λόγου, με το οποίο η αναιρεσείουσα αμφισβητεί τη νομιμότητα του άρθρου 115, παράγραφος 4, δεύτερη περίοδος, του κανονισμού 40/94, δεν ταυτίζεται με τον πρώτο λόγο, με τον οποίο η αναιρεσείουσα περιορίστηκε να αμφισβητήσει την εκ μέρους του Πρωτοδικείου ερμηνεία της διατάξεως αυτής.

80 Τέλος, όσον αφορά το επιχειρήματα σχετικά με το απαράδεκτο του επικουρικού σκέλους του λόγου, με την αιτιολογία ότι η αναιρεσείουσα δεν αμφισβήτησε τη σκέψη 33 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, αρκεί η παραπομπή στις σκέψεις 39 και 40

της παρούσας αποφάσεως και η διαπίστωση ότι το εν λόγω σκέλος είναι παραδεκτό, κατά το μέρος που η αναιρεσείουσα αμφισβητεί τα έννομα αποτελέσματα που έχει η επιβαλλόμενη από το άρθρο 115, παράγραφος 3, του κανονισμού 40/94 υποχρέωση να δηλώσει μια δεύτερη γλώσσα κατά την κατάθεση της αιτήσεως καταχωρίσεως κοινοτικού σήματος.

81 Όσον αφορά την εξέταση επί της ουσίας του λόγου αυτού, πρέπει προηγουμένως να υπογραμμιστεί ότι, λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων που διευκρινίζονται με την παρούσα απόφαση σχετικά με τον πρώτο λόγο, το περιεχόμενο του ως άνω δευτέρου λόγου περιορίζεται στην εκτίμηση της νομιμότητας του γλωσσικού καθεστώτος του Γραφείου, καθόσον με αυτό επιβάλλεται η επιλογή μιας δεύτερης γλώσσας ως ενδεχόμενης γλώσσας διαδικασίας για τις διαδικασίες ανακοπής, εκπτώσεως και ακυρότητας καθώς και για την «έγγραφη επικοινωνία» υπό την έννοια του άρθρου 115, παράγραφος 4, δεύτερη περίοδος του κανονισμού 40/94. Πρέπει να εξακριβωθεί αν το καθεστώς αυτό προσβάλλει κάποια αρχή της ισότητας των γλωσσών, όπως εκθέτει η αναιρεσείουσα.

82 Όπως υποστηρίζει η αναιρεσείουσα, η Συνθήκη περιλαμβάνει διάφορες αναφορές στη χρήση γλωσσών εντός της Ευρωπαϊκής Ενώσεως. Εντούτοις, οι αναφορές αυτές δεν μπορούν να θεωρηθούν ως αποτελούσες την έκφραση μιας γενικής αρχής του κοινοτικού δικαίου που εξασφαλίζει σε κάθε πολίτη το δικαίωμα να συντάσσεται στη γλώσσα του, σε όλες τις περιπτώσεις, οτιδήποτε μπορεί να επηρεάσει τα συμφέροντά του.

83 Όσον αφορά τις σχέσεις μεταξύ των πολιτών και των θεσμικών και λοιπών κοινοτικών οργάνων, το άρθρο 8 Δ της Συνθήκης, ως έχει μετά τη Συνθήκη του Άμστερνταμ, επιβάλλει μεταξύ άλλων στα θεσμικά όργανα και σε ορισμένα από τα λοιπά όργανα να επικοινωνούν εγγράφως με τους πολίτες της Ενώσεως σε μία από τις γλώσσες που απαριθμεί το άρθρο 248 της Συνθήκης. Η διάταξη αυτή, που δεν ίσχυε ακόμη κατά την έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως, εν πάση περιπτώσει δεν έχει γενική εφαρμογή στο σύνολο των ως άνω λοιπών οργάνων της Ενώσεως.

Ιδίως δεν έχει εφαρμογή όσον αφορά το Γραφείο όπως ορθώς δέχθηκε το Πρωτοδικείο στη σκέψη 64 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

84 Επιπλέον, το άρθρο 217 της Συνθήκης παρέχει την εξουσία στο Συμβούλιο να ορίζει το γλωσσικό καθεστώς των οργάνων της Κοινότητας, αποφασίζοντας με ομοφωνία. Κατ' εφαρμογήν της διατάξεως αυτής το Συμβούλιο εξέδωσε τον κανονισμό 1, ο οποίος καθορίζει, στο άρθρο 1 αυτού, τις επίσημες γλώσσες και τις γλώσσες εργασίας των θεσμικών οργάνων της Κοινότητας. Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι οι εν λόγω επίσημες γλώσσες δεν ταυτίζονται απολύτως με τις γλώσσες που απαριθμούν τα άρθρα 8 Δ και 248 της Συνθήκης.

85 Εξάλλου, ο κανονισμός 1, ιδίως το άρθρο 4 αυτού, επιβάλλει να συντάσσονται στις επίσημες γλώσσες της Ενώσεως οι κανονισμοί και τα λοιπά κείμενα γενικής ισχύος. Από την τελευταία αυτή διάταξη, καθώς και από το άρθρο 191 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρο 254 ΕΚ), που επιβάλλει τη δημοσίευση στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* των κανονισμών, οδηγιών και αποφάσεων που εκδίδονται σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 189 Β της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρου 251 ΕΚ), σε συνδυασμό με το άρθρο 5 του κανονισμού 1 που προβλέπει την έκδοση της ως άνω Επίσημης Εφημερίδας στις επίσημες γλώσσες, προκύπτει ότι μια ατομική απόφαση δεν πρέπει να συντάσσεται οπωσδήποτε σε όλες τις επίσημες γλώσσες, έστω και αν ενδέχεται να επηρεάζει τα δικαιώματα άλλων πολιτών της Ενώσεως εκτός του αποδέκτη της αποφάσεως αυτής, για παράδειγμα ενός ανταγωνιστή επιχειρηματία.

86 Επομένως, το γεγονός ότι ένα θεσμικό όργανο απευθύνεται σε πολίτη στη γλώσσα του τελευταίου δεν επιλύει το σύνολο των γλωσσικών προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι πολίτες στο πλαίσιο της δραστηριότητας των θεσμικών και λοιπών οργάνων της Ενώσεως. Εξάλλου, ένα τέτοιο πρόβλημα καθίσταται εναργές στην υπό κρίση υπόθεση, καθόσον, με εξαίρεση την «έγγραφη επικοινωνία» κατά το άρθρο 115, παράγραφος 4, δεύτερη περίοδος, του κανονισμού 40/94, την οποία αφορά η σκέψη 98 της παρούσας αποφάσεως, το γλωσσικό καθεστώς του Γραφείου δεν μπορεί να αμφισβητηθεί όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο το Γραφείο ενεργεί έναντι του αιτούντος όταν η διαδικασία πρέπει να πραγματοποιείται στην επιλεγείσα

για την κατάθεση της αιτήσεως καταχωρίσεως κοινοτικού σήματος γλώσσα. Αντιθέτως, το εν λόγω καθεστώς επικρίνεται για τον τρόπο με τον οποίο ρυθμίζει τις σχέσεις μεταξύ περισσοτέρων ατόμων που ομιλούν ενδεχομένως διαφορετικές γλώσσες στο πλαίσιο των διαδικασιών ανακοπής, εκπτώσεως και ακυρότητας.

87 Προς στήριξη του ισχυρισμού περί υπάρξεως αρχής της ισότητας των γλωσσών δεν μπορεί να γίνει επίκληση ούτε του άρθρου 248, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης, όπως έχει αυτό μετά τη Συνθήκη του Άμστερνταμ, ούτε της νομολογίας του Δικαστηρίου στον τομέα της ερμηνείας του κοινοτικού δικαίου. Πράγματι, ναι μεν πρέπει να λαμβάνονται ισότιμα υπόψη όλες οι γλωσσικές αποδόσεις ενός κειμένου στις αυθεντικές γλώσσες κατά την ερμηνεία του κειμένου αυτού, τούτο όμως συμβαίνει μόνο όταν υφίστανται και είναι αυθεντικές τέτοιες γλωσσικές αποδόσεις. Έτσι, έστω και αν μια ατομική απόφαση δημοσιεύεται στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* και, επομένως, δημοσιεύεται σε όλες τις γλώσσες προς πληροφόρηση των πολιτών, μόνον η γλώσσα που χρησιμοποιείται στο πλαίσιο της οικείας διαδικασίας είναι αυθεντική και θα χρησιμοποιείται για τη μετάφραση της αποφάσεως αυτής.

88 Εξάλλου, πρέπει να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι το κοινοτικό σήμα δημιουργήθηκε υπέρ των επιχειρηματιών και όχι υπέρ του συνόλου των πολιτών, καθώς και ότι οι εν λόγω επιχειρηματίες δεν είναι υποχρεωμένοι να προσφεύγουν στη χρησιμοποίηση του κοινοτικού σήματος.

89 Πράγματι, ναι μεν οι δημόσιες αρχές αναγνωρίζουν το δικαίωμα μονοπωλιακής χρησιμοποιήσεως ενός σήματος, το δικαίωμα όμως επί του σήματος αποτελεί ουσιαστικά ένα μέσο το οποίο χρησιμοποιούν οι επιχειρηματίες για την πραγματοποίηση κερδών στο πλαίσιο της επαγγελματικής τους δραστηριότητας. Επομένως, ο

νομοθέτης μπορεί να επιβάλλει στους επιχειρηματίες αυτούς την υποχρέωση να αναλαμβάνουν, εν όλω ή εν μέρει, το κόστος της λειτουργίας ενός οργανισμού που δημιουργείται για την καταχώριση των κοινοτικών σημάτων.

90 Κατά την πέμπτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 40/94, «το κοινοτικό δίκαιο περί σημάτων δεν αντικαθιστά [...] τα δίκαια περί σημάτων των κρατών μελών· [...] πράγματι, δεν υπάρχει λόγος να υποχρεωθούν οι επιχειρήσεις να καταθέτουν τα σήματά τους ως κοινοτικά σήματα, δεδομένου ότι η ύπαρξη εθνικών σημάτων εξακολουθεί να είναι απαραίτητη για τις επιχειρήσεις οι οποίες δεν επιθυμούν την προστασία των σημάτων τους σε κοινοτική κλίμακα».

91 Εντούτοις, οι επιχειρηματίες ενδιαφέρονται για ένα μέσο, όπως το κοινοτικό σήμα, που έχει θέσει στη διάθεσή τους ο κοινοτικός νομοθέτης, το οποίο τους παρέχει τη δυνατότητα να αποφεύγουν την πολλαπλή κατάθεση αιτήσεων καταχωρίσεως εθνικών σημάτων, με όλα τα συνακόλουθα έξοδα μεταφράσεως (βλ. επ' αυτού, κατ' αναλογία, τα επιχειρήματα που εξέθεσε η BASF AG σχετικά με τα έξοδα μεταφράσεως των κειμένων των ευρωπαϊκών διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, που περιλαμβάνονται στη σκέψη 12 της αποφάσεως της 21ης Σεπτεμβρίου 1999, C-44/98, BASF, Συλλογή 1999, σ. I-6269). Προς επιβεβαίωση της υπάρξεως του συμφέροντος αυτού αρκεί να σημειωθεί ο σημαντικός αριθμός των αιτήσεων καταχωρίσεως κοινοτικών σημάτων που έχουν κατατεθεί μετά τη δημιουργία του Γραφείου, που υπερβαίνει τις αρχικές προβλέψεις.

92 Από το σύνολο των ως άνω στοιχείων προκύπτει ότι το γλωσσικό καθεστώς οργανισμού όπως το Γραφείο αποτελεί το αποτέλεσμα της δυσχερούς αναζητήσεως της αναγκαίας ισορροπίας μεταξύ των συμφερόντων των επιχειρηματιών και εκείνων του κοινωνικού συνόλου όσον αφορά το κόστος των διαδικασιών, αλλά και μεταξύ των συμφερόντων των αιτούντων την καταχώριση κοινοτικών σημάτων και των συμφερόντων των λοιπών επιχειρηματιών όσον αφορά την πρόσβαση στις μεταφράσεις εγγράφων που παρέχουν δικαιώματα ή τις διαδικασίες στις οποίες εμπλέκονται περισσότεροι του ενός επιχειρηματίες, όπως είναι οι διαδικασίες της ανακοπής, της εκπτώσεως και της ακυρότητας, περί των οποίων κάνει λόγο ο κανονισμός 40/94.

93 Επομένως, ορθώς το Πρωτοδικείο δέχθηκε, με τη σκέψη 62 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι, καθορίζοντας τις επίσημες γλώσσες της Κοινότητας που μπορούν να χρησιμοποιούνται ως γλώσσα διαδικασίας στις διαδικασίες ανακοπής, εκπτώσεως και ακυρότητας, ελλείψει συμφωνίας μεταξύ των μετεχόντων για τον προσδιορισμό της γλώσσας που πρέπει να χρησιμοποιείται, το Συμβούλιο επιδίωξε τον θεμιτό σκοπό της εξευρέσεως μιας πρόσφορης λύσεως ως προς τη χρήση των γλωσσών ενόψει της δυσχέρειας που ανακύπτει από μια τέτοια διαφωνία των μερών.

94 Ομοίως, ορθώς έκρινε το Πρωτοδικείο, με τη σκέψη 63 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι, έστω και αν το Συμβούλιο προέβη σε διαφορετική μεταχείριση των επισήμων γλωσσών, είναι πρόσφορη και σύμφωνη με την αρχή της αναλογικότητας η εκ μέρους του επιλογή, που περιορίστηκε στις γλώσσες των οποίων η γνώση είναι η πλέον διαδεδομένη εντός της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

95 Υπό τις συνθήκες αυτές, το επιχείρημα της αναιρεσείουσας ότι θα εισήγε σε μικρότερο βαθμό δυσμενείς διακρίσεις η επιλογή μιας μόνον γλώσσας έναντι της επιλογής πέντε γλωσσών είναι άνευ σημασίας.

96 Τέλος, όσον αφορά την κατά το άρθρο 115, παράγραφος 4, δεύτερη περίοδος, της οδηγίας 40/94 έγγραφη επικοινωνία, πρέπει να υπομνησθεί ότι, όπως εξετέθη στις σκέψεις 45 και 47 της παρούσας αποφάσεως, η έννοια αυτή πρέπει να ερμηνεύεται στενά και δεν μπορεί να καλύπτει παρά μόνον τις ανακοινώσεις με περιεχόμενο που δεν επιτρέπει τον χαρακτηρισμό τους ως πράξεων της διαδικασίας. Δεδομένου ότι η χρησιμοποίηση της δεύτερης γλώσσας στο πλαίσιο αυτό δεν μπορεί να θίξει τα έννομα συμφέροντα του αιτούντος την καταχώριση κοινοτικού σήματος, η διαφορετική μεταχείριση που μπορεί να υφίσταται λόγω της χρησιμοποιήσεως της δεύτερης γλώσσας έχει αμελητέα αποτελέσματα και, εν πάση περιπτώσει, δικαιολογείται από τις ανάγκες της λειτουργίας του Γραφείου.

97 Από το σύνολο των ανωτέρω σκέψεων προκύπτει ότι και ο δεύτερος λόγος αναιρέσως πρέπει επίσης να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Επί του παρεμπιπτόντως προβαλλομένου λόγου, που στηρίζεται σε έλλειψη αιτιολογίας

Επιχείρημα της Ελληνικής Δημοκρατίας

98 Η Ελληνική Δημοκρατία προβάλλει έναν παρεμπίπτοντα λόγο αναιρέσεως συνιστάμενο στον ισχυρισμό ότι το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε νομικό σφάλμα παραλείποντας να λάβει υπόψη τον λόγο που στηρίζεται σε έλλειψη αιτιολογίας της διατάξεως σχετικά με την οποία προβλήθηκε ένσταση ελλείψεως νομιμότητας, δηλαδή του άρθρου 115 του κανονισμού 40/94, ή, εν πάση περιπτώσει, παραλείποντας να εξετάσει αυτεπαγγέλτως τον λόγο αυτό.

99 Υπενθυμίζει ότι, στην παρέμβασή της ενώπιον του Πρωτοδικείου, είχε ήδη εκθέσει ότι ο περιορισμός στη χρήση των γλωσσών στο πλαίσιο του κανονισμού 40/94 επήλθε χωρίς πρόσφορη αιτιολογία και ότι δεν είναι δυνατός ο προσδιορισμός των κριτηρίων που υπαγόρευσαν τον περιορισμό αυτό ούτε η εξήγηση της υπεροχής ορισμένων γλωσσών σε σχέση με άλλες. Όμως, το Πρωτοδικείο δεν έλαβε υπόψη τις αιτιάσεις της Ελληνικής Δημοκρατίας, αλλ' ούτε εξέτασε αυτεπαγγέλτως το ζήτημα της αιτιολογίας του κανονισμού 40/94, αν και πρόκειται στην περίπτωση αυτή για ζήτημα δημοσίας τάξεως, το οποίο ο κοινοτικός δικαστής μπορεί — ή και οφείλει — να εξετάζει αυτεπαγγέλτως.

100 Αντιθέτως, παραθέτοντας, με τις σκέψεις 62 και 63 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, επιχειρηματολογία στηριζόμενη στους σκοπούς του νομοθέτη, το Πρωτοδικείο δεν προέβη σε εξέταση των αιτιολογιών του κανονισμού σχετικά με τον οποίο προβλήθηκε ένσταση ελλείψεως νομιμότητας, αλλά προσέθεσε αιτιολογία ενώ αυτή έλειπε εντελώς εν προκειμένω, πράγμα το οποίο αποτελεί μέθοδο την οποία έχει ήδη απορρίψει το Δικαστήριο (απόφαση του Δικαστηρίου της 27ης Ιανουαρίου 2000, C-164/98 P, DIR International Film κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. I-447).

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

101 Πράγματι το Πρωτοδικείο δεν απάντησε ρητά στο επιχείρημα που στηρίχθηκε στην έλλειψη αιτιολογίας της διατάξεως σχετικά με την οποία προβλήθηκε ένσταση ελλείψεως νομιμότητας. Πρέπει ωστόσο να σημειωθεί ότι το επιχείρημα αυτό εντασσόταν στην ανάπτυξη ενός λόγου ακυρώσεως που μπορούσε να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι βασιζόταν σε παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας. Δεδομένου ότι επρόκειτο για καθαρά νομικό λόγο, είναι εν πάση περιπτώσει δυνατό στο Δικαστήριο να συμπληρώσει την παράλειψη του Πρωτοδικείου.

102 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία, η έκταση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως εξαρτάται από τη φύση της οικείας πράξεως και ότι, προκειμένου για πράξεις που προορίζονται να τύχουν γενικής εφαρμογής, η αιτιολογία μπορεί να περιορίζεται στο να αναφέρει, αφενός, την όλη κατάσταση που οδήγησε στην έκδοσή της και, αφετέρου, τους γενικούς στόχους που επιδιώκει. Αν η αμφισβητούμενη πράξη αποκαλύπτει το ουσιώδες του επιδιωκόμενου από το κοινοτικό όργανο σκοπού, θα ήταν υπερβολικό να απαιτηθεί ειδική αιτιολογία για καθεμία από τις τεχνικές επιλογές στις οποίες προέβη (αποφάσεις της 19ης Νοεμβρίου 1998, C-150/94, Ηνωμένο Βασίλειο κατά Συμβουλίου, Συλλογή 1998, σ. I-7235, σκέψεις 25 και 26, καθώς και της 7ης Νοεμβρίου 2000, C-168/98, Λουξεμβούργο κατά Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, Συλλογή 2000, σ. I-9131, σκέψη 62).

103 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, από τις διατάξεις του κανονισμού 40/94 περί του γλωσσικού καθεστώτος του Γραφείου είναι δυνατός ο ακριβής προσδιορισμός και ο έλεγχος των αιτιολογιών στις οποίες στηρίζονται οι διατάξεις αυτές.

104 Όσον αφορά τις σκέψεις 62 και 63 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, πρέπει να σημειωθεί ότι δεν πρόκειται για προσπάθεια εκ μέρους του Πρωτοδικείου να αναπληρώσει την κατά τους ισχυρισμούς της αναιρεσείουσας ελλείπουσα αιτιολογία της βαλλομένης διατάξεως, αλλά για εξέταση της συμφωνίας της διατάξεως αυτής προς την αρχή της αναλογικότητας, πράγμα το οποίο προϋποθέτει οπωσδήποτε την εξέταση του συναγόμενου σκοπού του κοινοτικού νομοθέτη.

105 Από τα στοιχεία αυτά προκύπτει ότι ο παρεμπίπτων λόγος που προβάλλει η Ελληνική Δημοκρατία είναι αβάσιμος.

Επί των δικαστικών εξόδων

106 Σύμφωνα με το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, που εφαρμόζεται στη διαδικασία της αιτήσεως αναιρέσεως δυνάμει του άρθρου 118 του ίδιου κανονισμού, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπήρξε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι το Γραφείο ζήτησε την καταδίκη της αναιρεσείουσας και η τελευταία ηττήθηκε, η αναιρεσείουσα πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα.

107 Σύμφωνα με το άρθρο 69, παράγραφος 4, πρώτο εδάφιο, του ως άνω Κανονισμού Διαδικασίας, η Ελληνική Δημοκρατία, το Βασίλειο της Ισπανίας, το Συμβούλιο και η Επιτροπή θα φέρουν τα δικά τους δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

αποφασίζει:

1) Απορρίπτει την αίτηση αναιρέσεως.

2) Καταδικάζει την Ch. Kik στα δικαστικά έξοδα.

3) Η Ελληνική Δημοκρατία, το Βασίλειο της Ισπανίας, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ενώσεως και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων θα φέρουν τα δικαστικά τους έξοδα.

Rodríguez Iglesias	Puissochet	Wathelet
Schintgen	Timmermans	Gulmann
Edward	La Pergola	Jann
Σκουρής	Macken	Colneric
von Bahr	Cunha Rodrigues	Rosas

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 9 Σεπτεμβρίου 2003.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Ο Πρόεδρος

G. C. Rodríguez Iglesias